

Bedankt voor het downloaden van dit artikel. De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

info@boomamsterdam.nl
www.boomuitgeversamsterdam.nl

Bescheidenheid

door Joke van Saane De auteur is hoogleraar Zingeving en leiderschap aan de Universiteit voor Humanistiek in Utrecht. Zij belicht in deze rubriek maatschappelijke verschijnselen door er net wat anders tegen aan te kijken.

De samenleving is zich langzaam weer aan het oprichten uit de crisis die corona heeft veroorzaakt. Terug naar het oude normaal gaan we niet; daarvoor zijn we ons te zeer bewust geworden van de schadelijke kanten van dat normaal, voor onszelf en voor onze omgeving.

Pijnlijk duidelijk hebben we ervaren dat we als mensen behoefte hebben aan verbinding. We hebben anderen nodig om onszelf te kunnen zijn. We weten nu dat ontmoetingen op afstand, vanachter een masker of via het scherm functioneel zijn, maar ook tekortschieten. We hebben het nodig de ander te kunnen aanraken; de ander met al onze zintuigen te kunnen ervaren. Maar corona bracht ook voordelen: we varen wel bij meer ruimte voor onszelf en mogelijkheden om onze tijd zelf in te delen. Personalisering en flexibilisering zijn een soort toverwoorden geworden, tegemoetkomend aan de hang naar individuele afwegingen en unieke ontwikkelingen. Tegelijk merken we dat de roep om vaste kaders en duidelijke afspraken ook toeneemt. Voortdurend ligt het verwijt op de loer dat het ontbreekt aan krachtig leiderschap.

Paradoxe behoeften

Veel ruimte laten voor personalisering en flexibele afwegingen geldt niet als krachtig. Enigszins ongenueanceerde besluiten voor iedereen zijn dat wel, maar als die besluiten vervolgens tot vervelende of beperkende gevolgen voor individuen blijken te leiden, is dat

krachtige leiderschap snel gereduceerd tot ongevoelig of te zakelijk leiderschap.

De paradoxale behoeften van mensen zijn in coronatijd scherper naar voren gekomen. Het is lastig om een keuze te maken in de balans tussen veel vrijheid voor individuen en krachtig beleid voor iedereen. Veel mensen lijken die keuze te vermijden door hun eigen ervaring en afwegingen dan maar centraal te stellen, vermoedelijk in de veronderstelling dat het authentiek en integer overkomt als je 'iets van jezelf' laat zien. Het gevolg is dat we van winkelmedewerkers vernemen welke kleding of meubels zij zelf het mooist vinden, dat horecapersoneel de eigen smaak meedeelt aan de klanten, dat bestuurders hun organisatie lastigvallen met inkijkjes in hun privéleven, en dat politici openlijk vertellen hoe belangrijk hun baan voor henzelf is en hoe ze daarop bij voorkeur willen terugkijken.

Deze semiauthentieke ontboezemingen zullen echter niet helpen om mensen zekerheid te bieden in de spanning tussen persoonlijke verlangens en de behoefte aan gezamenlijkheid en verbondenheid. Ze versterken slechts het eigen ik en het zich vastbijten in de eigen overtuiging. Wat wel helpt is bescheidenheid: begin eens bij de ander. Jouw persoonlijke welbevinden heeft niet het laatste woord, en geeft ook niet de doorslag!